

Bölüm 1

TELEVİZYON DİZİLERİNDE ESTETİK BİR ÖĞE OLARAK JENERİK (AÇILIŞ) MÜZİĞİN KULLANIMI

Erhan YILDIRIM¹

GİRİŞ

İnsanlıkla birlikte doğmuş, gelişmiş, toplumla şekillenmiş olan müzik; bireysel olduğu kadar bireylerin içinde buldukları toplumun kültürüyle şekillenmiş olması sebebiyle, bestecisi, seslendiricisi ve her çeşit tüketicisi ile toplumsal bir görünüme sahiptir (Günay, 2006). Bu görünümün içinde müziğin amacı, melodi, armoni, ritim, tını ve sessizliğin içerisinde kompleks bir yapı oluşturup duygular üzerinde olumlu etkiler yaratmaktır. Müzik, ne şiir gibi belirli fikirlerle aklımızı ne de heykel ya da resim gibi görsel formlarla gözümüzü meşgul eder, onun işi duygularıdır (Hanslick, 1891). Duyguların karşı tarafa aktarımında müzik, bestecinin, yorumcunun, müzisyenin, sanatçının dili olur, ağzı olur, ruhunu karşı tarafa aktarırken içten gelen sesi olur. Uçan'a (1997) göre ise müzik, duyguların yanı sıra, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntem ile belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle aktarmaya yarayan estetik bir bütün sunar. Bu bütünü oluşturan estetik değerlerden maksimum derecede faydalanan kurumların başında televizyon kanalları gelir. Televizyon yayınlarında müzik her yapımda önemli bir güç, önemli bir araç, önemli bir öğe olarak çıkar karşımıza. Bu özelliklerinden dolayı müzik, televizyon programının genel atmosferini yaratmada faydalı olabilir. Bir televizyon programı yayına başlarken açılışta (jenerik) müziğin rolü izleyicisine programın başladığını haber verip, dikkatini programa çekebilmektir. Bilindiği gibi jenerik müziği hemen her programda izleyicinin duyacağı ilk sestir. Bu yüzden de jenerik müziği izleyicinin dikkatini çekmeli ve programın başladığını izleyicisine haber vermelidir. Herhangi bir yapımda müzik kullanılıp kullanılmayacağı ve kullanılacaksa ne tür bir müziğin kullanılacağına karar vermek yönetmenin işidir. Eğer programda müzik kullanılması düşünülüyorsa yönetmen şu noktalara dikkat etmelidir. Müzik konuya uygun olmalıdır. Örneğin, doğal bir afeti görüntüleyen bir programda Straus'un "İlkbahar Sesleri"ni kullanmak gerçek bir felaket olur. Konuşma türü program-

¹ Öğr. Gör. Dr.,Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon Sinema Bölümü, erhany@erciyes.edu.tr

sergilemesine katkıları betimlenmiştir. Betimleme yapılırken hayatın fotoğrafı çekilmiş, yaşananlar tüm güzellikleri ile fotoğraf karesinin içinde yer almıştır. Süper Baba dizisi başlarken izleyicisini ilk karşılayan dizi ögesinin jenerik olduğu düşünüldüğünde müziğin ve görüntünün valsiz izleyicilerin kalbini ve ruhunu sarmıştır. Dizinin bittiği 1997 yılından bu güne aradan geçen 22 yıllık zaman dilimi süresince Süper Baba dizisinin hafızalarda taptaze kalmasına ve hatırlanmasına hiç kuşkusuz jenerik müziğinin katkılarını unutmak mümkün değildir. Dizinin bugün hala hafızalarda çok net bir biçimde hatırlanmasında kuşkusuz estetik öğelere verilen özen ve değer vardır. Bu değerın içinde özel bir yeri hak eden ve dizinin film tadında izlenmesine katkı sunan önemli bir unsurun yani jenerik (açılış) müziğinin Süper Baba için ne kadar önemli olduğu yıllar geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Butler, J. (1994). *Television: Critical Methods and Applications*. Belmont: Wadsworth.
- Cereci, S. (2001). *Televizyonda Program Yapımı*. İstanbul: Metropol Yayınları.
- Cohen, A. J. (2001). Music as a Source of Emotion in Film. Juslin, P. N. (Ed.). (pp. 249-272). Oxford: Oxford University Press.
- Erdoğan, İ. & Beşevli, S. P. (2005). *Sinema Ve Müzik: Materyal Satış ve Bilinç Yönetimi İçin Bilişsel ve Duygusalın Oluşturulması*. Ankara: Erk Yayınları.
- Fischhoff, S. (2005). *The Evolution of Music in Film and its Psychological Impact on Audiences*. (29/04/2018 tarihinde [http://web.calstatela.edu/faculty/abloom/tvf454/5film music.pdf](http://web.calstatela.edu/faculty/abloom/tvf454/5film%20music.pdf) adresinden ulaşılmıştır).
- Forney, K. & Machlis, J. (2007). *The Enjoyment of Music*. New York: Norton & Company.
- Gökçe, G. (1997). *Televizyon Program Yapımcılığı ve Yönetmenliği*. İstanbul: Der Yayınları.
- Günay, E. (2006). *Müzik Sosyolojisi-Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Hanslick, E. (1891). *Beautiful in Music*. London: Novello and Company Limited.
- İmik, N. & Yağbasan, M. (2007). Televizyon Dizilerinde Kullanılan Müziklerin Genç İzleyicilerin Dizileri İzleme Oranına Etkisi. *İstanbul İletişim*, (28), 103-114.
- Kaplan, Y. (1992). *Televizyon*. İstanbul: Ağaç Yayıncılık.
- Kılıçbay, B. (2004). Televizyonun Müziği: Bir Eklemleme Öyküsü. Pekman, C. & Kılıçbay B. (Ed.), *Görüntünün Müziği, Müziğin Görüntüsü*, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Konuralp, S. (2004). *Film Müziği, Tarihçe ve Yazılar*. İstanbul: Oğlak Bilimsel Kitaplar.
- Kracauer, S. (2015). *Film Teorisi-Fiziksel Gerçekliğin Kurtuluşu*. (Özge Çelik, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Mutlu, E. (1995). *Televizyonda Program Yapımı*. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları. No: 4.
- Sözen, M. (2013). Estetik Bir Öge Olarak Sinemada Ses Tasarımı ve Örnek Bir Film Çözümlemesi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (8), 2097-2109.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uğur, İ. (2011). Televizyon Reklamlarında Müzik ve Reklam İlişkisi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 2(1), 2-18.
- Uçan, A. (1994). *İnsan ve Müzik-İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Kurtuluş Matbaası.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2003) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.